

## **Program odbudowy drzewostanu jako wsparcie dla usług ekosystemowych i dostosowania do zmian klimatu na obszarze przygranicznym Zgorzelec/Görlitz**

Sadzenie drzew wzdłuż dróg na terenach wiejskich ma znaczący wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego, wyglądu krajobrazu, połączenia biotopów i dostosowanie do zmian klimatu. Ich wielofunkcyjność sprawia, że są one nieodzownym elementem nowoczesnego planowania krajobrazu. Aby zapewnić ich długoterminowy potencjał, konieczne jest uwzględnienie wielu aspektów technicznych, zapewnienie odpowiedniej pielęgnacji i zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron. Podczas gdy w miastach często kładzie się nacisk na mikroklimat, filtrowanie zanieczyszczeń i wpływ na kształt miasta, na terenach wiejskich na pierwszy plan wysuwają się inne aspekty: pielęgnacja krajobrazu, podział przestrzeni, ochrona przed erozją, tworzenie sieci siedlisk i dziedzictwo kulturowe.

Niniejsza publikacja poświęcona jest warunkom powodzenia sadzenia drzew wzdłuż dróg na terenach wiejskich. Oprócz korzyści ekologicznych i integracji architektonicznej uwzględniono również kwestie techniczne, aspekty pielęgnacji, ramy prawne i praktyczne zalecenia dotyczące postępowania. Celem jest zapewnienie planistom, organom władzy i decydującym solidnej podstawy do zrównoważonego rozwoju takich działań.

Badanie jest zwięzłe i napisane z myślą o praktyce. Liczy 27 stron wraz z załącznikiem i ma następujący układ:

1. Wprowadzenie
2. Rozwój historyczny i ramy prawne
3. Analiza lokalizacji i funkcji
4. Kryteria sadzenia drzew wzdłuż dróg na obszarach wiejskich
5. Realizacja techniczna na obszarach wiejskich
  - 5.1. Profil przestrzeni wolnej w przestrzeni drogowej
  - 5.2. Wychowanie młodych drzew jako drzew przydrożnych
  - 5.3. Odpowiedni kształt korony dla drzew owocowych przydrożnych
6. Wspieranie usług ekosystemowych
7. Dostosowanie do zmian klimatu
  - 7.1. Zmiany klimatu w regionie przygranicznym Zgorzelec/Görlitz
  - 7.2. Strategie
  - 7.3. Drzewa przydrożne odporne na zmiany klimatu na obszarach wiejskich – stan badań i odpowiednie gatunki
8. Skutki ekologiczne w kontekście krajobrazowym
9. Znaczenie społeczne i kulturowe
10. Przykłady praktyczne i projekty modelowe
11. Wyzwania i zalecenia dotyczące działań
12. Przepisy
13. Podsumowanie
14. Bibliografia

Załącznik: Przepisy dotyczące „alei i rzędów drzew przy drogach i ścieżkach”

## **Programm zur Wiederherstellung von Bäumen als Unterstützung für Ökosystemleistungen und Anpassung an den Klimawandel im Grenzgebiet Zgorzelec/Görlitz**

Baumpflanzungen entlang von Straßen in der Landschaft tragen maßgeblich zur ökologischen Aufwertung, zur Verbesserung des Landschaftsbildes, zum Biotopverbund und zur Anpassung an den Klimawandel bei. Ihre multifunktionale Wirkung macht sie zu einem unverzichtbaren Bestandteil moderner Landschaftsplanung. Damit ihr Potenzial langfristig gesichert werden kann, sind viele technische Dinge, eine gesicherte Pflege und die Einbindung aller Beteiligten erforderlich. Während in Städten der Fokus oft auf Mikroklima, Schadstofffilterung und stadtgestalterischer Wirkung liegt, stehen in der freien Landschaft andere Aspekte im Vordergrund: Landschaftsbildpflege, Gliederung des Raumes, Erosionsschutz, Habitatvernetzung und kulturelles Erbe.

Dieser Publikation widmet sich den Gelingensbedingungen von Baumpflanzungen entlang von Straßen in der Landschaft. Neben ökologischen Leistungen und gestalterischer Integration werden technische Umsetzung, Pflegeaspekte, rechtliche Rahmenbedingungen und praxisnahe Handlungsempfehlungen betrachtet. Ziel ist es, Planenden, Behörden und Entscheidungsträgern eine fundierte Grundlage zur nachhaltigen Entwicklung solcher Maßnahmen zu bieten.

Die Studie ist knapp und für die Praxis geschrieben. Sie hat mit Anhang 27 Seiten und folgende Gliederung:

1. Einleitung
  2. Historische Entwicklung und rechtlicher Rahmen
  3. Standort- und Funktionsanalyse
  4. Kriterien für die Pflanzung von Bäumen entlang von Straßen im ländlichen Raum
  5. Technische Umsetzung im landschaftlichen Raum
    - 5.1. Das Lichtraumprofil im Straßenraum
    - 5.2. Jungbaumerziehung zum Straßenbaum
    - 5.3. Geeignete Kronenform für den Straßenobstbaum
  6. Unterstützung von Ökosystemleistungen
  7. Anpassung an den Klimawandel
    - 7.1. Klimawandel im Grenzgebiet Zgorzelec/Görlitz
    - 7.2. Strategien
    - 7.3. Klimaresiliente Straßenbäume im ländlichen Raum – Forschungsstand und geeignete Arten
  8. Ökologische Wirkungen im Landschaftskontext
  9. Gesellschaftliche und kulturelle Bedeutung
  10. Praxisbeispiele und Modellprojekte
  11. Herausforderungen und Handlungsempfehlungen
  12. Regelwerke
  13. Fazit
  14. Literaturverzeichnis
- Anhang: Regelwerke zum Thema „Alleen und Baumreihen an Straßen und Wegen“